

LBRIS

We know
books

Sfântul Nectarie din Eghina

**TEZAUR DE CUVINTE SFINTE ȘI
DE ÎNȚELEPCIUNE IUBITOARE**

*Îndreptează-te
prin credință și nădejde
spre a vieții fericit*

Traducere din limba elenă
protopresbiter dr. Gabriel Mândrilă

SOPHIA / METAFRAZE
București

privința călăuzirii umanității spre moralitate și spre satisfacerea dorurilor inimii și a exigențelor minții arată carența filosofiei în privința realizării măreței lucrări de luminare și formare a umanității. Umanitatea se afla în căutarea dumnezeieștii Revelații spre a cunoaște adevărul, a se asigura de el și a se convinge cu desăvârșire. Umanitatea avea nevoie de un formator de caractere dumnezeiesc, ceea ce filosofiei îi lipsea. Umanitatea a aflat toate aceste lucruri în Creștinismul spre care filosofia elenă a îndrumat-o.

Athens, 17 iunie 1896

† Nectarie, episcop de Pentapole

Cuprins

<i>Notă către cititori</i>	7
I. Despre credința adevărată	11
II. A sta departe de îndoială și de curiozitatea necuvenită în credință	14
III. Despre credința ce îndreptează	18
IV. Despre credința lucrătoare prin iubire	22
V. Despre credință și pioșenie	28
VI. Despre cei ce încalcă pioșenia și credința și cei ce se arată fără evlavie înaintea lui Dumnezeu	33
VII. Despre nădejdea în Dumnezeu	45
Despre nădejde și deznădejde	59
VIII. Despre iubirea față de Dumnezeu și de aproapele	63
IX. Despre iubirea față de aproapele	72
X. Despre temerea de Dumnezeu	77
XI. Despre viața viitoare și veșnică	85
XII. Despre Taina dumnezeieștii Mistagogii (Euharistii)	96
XIII. Despre Sfânta Treime	99

XIV. Cei ce nu mărturisesc că Fiul lui Dumnezeu a venit în trup sunt antihriști	103
XV. Cei ce mărturisesc că Fiul lui Dumnezeu a venit în trup sunt de la Dumnezeu	105
XVI. Despre Dumnezeu	108
XVII. Despre cuvintele dumnezeiești și despre ascultarea și cercetarea lor neapărată	115
XVIII. Despre cunoașterea <i>Scripturii</i> și folosul adus de ea	118
XIX. Despre dumnezeieștile <i>Scripturi</i>	120
XX. Despre pedagogia dumnezeiască	123
XXI. Despre cunoașterea de sine	127
XXII. Despre moarte	134
XXIII. Despre viața de acum	158
XXIV. Despre viața lumească	161
XXV. Despre viețuirea în curăție	163
XXVI. Despre scurtimea vieții	165
XXVII. Despre asprimile vieții	169
<i>Despre filosofia elenă ca propedeutică în slujba creștinismului</i>	<i>177</i>

Comenzi:
www.librariasophia.ro

Difuzare:
SUPERGRAPH
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,
031216, București
Tel.: 021-320.61.19; fax: 021-319.10.84
e-mail: contact@supergraph.ro
www.librariasophia.ro
www.sophia.ro

Vă așteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19,
040151, București, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 021-336.10.00; 0722.266.618
www.librariasophia.ro

Tipar: ARTPRINT
E-mail: office@artprint.ro
Tel.: 021 336 36 33

CAPITOLUL I

Despre credința adevărată

Adevărata credință deține următoarele trăsături:

- a) adeverește tainic pe cel ce crede în privința adevărului credinței sale;
- b) îi călăuzește pașii pe calea adevărului;
- c) îl umple de nădejdea cea veșnică, nemicșorată, curățită de toată frica și de toată căința, ce are în sine deplinătatea fericirii;
- d) îl umple de iubire, atât față de Dumnezeu, cât și de aproapele, fierbinte și lucrătoare;
- e) dăruiește harismele Sfântului Duh;
- f) înmulțește roadele Sfântului Duh;
- g) îl replămădește pe omul stricat de păcat;
- h) îl sfințește pe credincios și-l arată lucrător al celor bune, făcându-l după chipul lui Dumnezeu;
- i) Îl descoperă celor ce cred pe Dumnezeu;
- j) deține principii morale dumnezeiești;
- k) le dă credincioșilor putere morală;
- l) se bucură de mărturii cerești, pământești și subpământești;
- m) îl umple pe credincios de tărie morală, făcându-l asemenea unei pietre neclintite, de care se zdro-

besc tot răul din afară, toată amenințarea și toată primejdia și

n) îl ridică pe om deasupra legilor firii spre a „birui hotarele firii”.

Credința, ce are toate aceste trăsături, este adevărată; și întrucât credința ce are în sine pe Iisus Hristos deține toate aceste trăsături, credința lui Iisus este adevărata credință.

Ioan cel cu limba de aur tâlcuind *Psalmul 67* demonstrează adevărul credinței în Hristos prin autoritatea Apostolilor: „Căci fără a ridica armele, fără cheltuială bănească, nu prin puterea trupească, nici prin mulțimea taberelor de soldați, nici prin nimic altceva asemănător au biruit, ci prin cuvântul simplu, prin cuvântul cel plin de putere; că era de negrăit puterea care făcea pe pescar, pe vameș, pe țesătorul de corturi¹ printr-o simplă poruncă să învie morți, să alunge demoni, să izgonească moartea, să închidă limbile filosofilor, să astupe gurile retoricilor, să învingă regi și nobili și să biruie întreg neamul barbarilor și idolatrilor eleni; căci peste tot în lume au propovăduit cuvântul cu tărie”.

Privitor la adevărul credinței Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Nichifor Theotokis afirmă: „Adevărul credinței creștine are ca dovadă desăvârșirea legilor sale, mulțimea minunilor, predica Apostolilor, întoarcerea neamurilor păgâne, mărturisirea cu prețul vieții a martirilor, răspândirea ei fără ajutor omenesc în scurtă vreme la atâtea neamuri

¹ Scil. Pavel (n. trad.).

necredincioase și depravate, biruința asupra unor persecuții de neînchipuit din partea unor tirani inumani, care de la răutatea cea mai de pe urmă au ajuns pe culmile virtuților. Are ca dovadă puternică, de asemenea, cărțile profetilor, care sunt tot atâtea trâmbițe ce răsună și adevăresc marea taină a iconomiei Întrupării Domnului nostru Iisus Hristos. Acestea sunt temelile de nezdruincinat ale credinței în Hristos. Acestea sunt adevărate de Sfintele Evanghelii, de toate celelalte dogme în care cred creștinii. Dacă se va cerceta în cărțile Sfinților Profeți, se vor afla cuvinte ce conving mintea omului nu doar că Hristos a înviat din morți, ci că toate cele câte învață despre El Evangheliile sunt adevărate” (a se vedea și cărțile Mitropolitului Nectarie de Pentapole, *Despre descoperirea lui Dumnezeu în lume și Un portret al omului*).

CAPITOLUL AL II-LEA

A sta departe de îndoială și de
curiozitatea necuvenită în credință

„Credința să fie călăuză cuvintelor despre Dumnezeu: credința, iar nu dovada; credința care îți atrage sufletul spre Dumnezeu mai presus de mijloacele raționale; credința cea neconstrânsă cu rigurozitate, ci aceea născută prin lucrările Duhului. Taina teologiei (cuvântării de Dumnezeu) caută consimțirea noastră în urma unei credințe neforțate. Căci se cuvine să credem că există Dumnezeu, iar nu să cercetăm și să ne antrenăm în dispute privitor la ce este El; și, în general, dacă credința este «încredințarea (ipostasul) celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor ce nu se văd»” (Evr. 11, 1), „nu intra în dispute privitoare la vederea celor ce încă se află departe, ca nu cumva să ajungi să te îndoiești de cele nădăjduite, din pricină că nu poți să te apropii de ele prin cunoaștere. Credința este a-ți da, fără a te îndoii, consimțământul în privința celor primite prin auzire întru adevărarea (plioforisirea) lăuntrică a adevărului celor propovăduite de Dumnezeu prin har, așa cum ne-a arătat Avraam, ce a mărturi-

sit că nu s-a îndoit, necăzând astfel în necredință, ci s-a întărit în credință, dând slavă lui Dumnezeu și primind adevărarea lăuntrică că ceea ce Dumnezeu făgăduiește e cu putință să și împlinească” (Vasile cel Mare).

„Mai bine să tăcem, când nu știm, și să credem decât să ajungem la necredință din pricină că nu știm” (Atanasie cel Mare).

„Ceea ce acceptăm prin credință trebuie ferit de curiozitatea necuvenită; căci, dacă punem ceva la îndoială, cum mai putem crede în acel lucru?

Iar credința, ca să spunem așa, este cunoștința nemijlocită a celor mult-dorite și cu totul trebuincioase; pe când cunoștința – dovada neîndoioasă și puternică a celor primite prin credință” (Clement Alexandrinul).

„Căci adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta” (Mt. 17, 20).

„Iar credința este încredințarea (ipostasul) celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute” (Evr. 11, 1).

„Dreptul vestește (mărturisește) credința vădită întru adevăr” (Pild. 12, 17).

„Ai credință și încredere în Domnul și stăruie întru osteneala (lucrarea) ta. Că ușor este Domnului Cel Atotvăzător a îmbogăți pe cel sărac fără de veste” (Sir. 11, 21-22).

„Darea Domnului rămâne asupra celor binecredincioși” (*Sir.* 11, 17).

„Că nu există chip de viețuire virtuoașă nici vrednic de crezare, nici cu puțință de împlinit pentru cel pizmuitor. Că pentru sufletele spurcate nimic din cele bune (virtuoase) nu e vrednic de crezare” (Grigorie Teologul).

„Aceasta-i, într-adevăr, trăsătura aparte a credinței: a nu căuta pricinile celor ce trebuie înfăptuite, ci a te supune celor poruncite. Bărbatul evlavios și credincios se cuvine să stea atât de statornic înaintea poruncilor lui Dumnezeu, că și în situația în care i s-ar părea că sunt potrivnice lui însuși, să nu se tulbure, nici să-și piardă nădejdea în privința atingerii celor propuse. Ia aminte la Avraam și la ce făgăduință i s-a cerut spre împlinire și la ce anume a fost silit să săvârșească: Credința este maica, cununa și împlinirea tuturor laolaltă” (Ioan Gură de Aur).

„Adevărat grăiesc vouă: Dacă veți avea credință și nu vă veți îndoii, veți face nu numai ce s-a făcut cu smochinul, ci și muntelui acestuia de veți zice: Ridică-te și aruncă-te în mare, va fi așa. Și toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi” (*Mt.* 21, 21-22).

„Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică” (*Mt.* 19, 29).

„Crede în Dumnezeu și-ți va ajuta ție” (*Sir.* 2, 6).

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (*Mt.* 10, 32).

„Cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face” (*In.* 14, 12).

„Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!” (*In.* 20, 29).

„Mare e puterea credinței; pe cât sunt cugetele oamenilor de lașe și slabe, pe atât de tare și puternică e credința” (Ioan Gură de Aur, „Omilie la «În zilele din urmă, vor veni vremuri grele» [II *Tim.* 3, 1]” – PG 56, 272).

„Credința este încredințarea (ipostasul) celor nădăjduite și dovedirea lucrurilor celor ce nu se văd sau nădejdea nestrămutată și neîndoielnică în cele ce ne-au fost făgăduite de Dumnezeu și în vederea împlinirii cererilor noastre. Cea dintâi ține de puterea și capacitatea noastră de alegere liberă, cea de-a doua – de harismele Duhului” (Ioan Damaschin, *Dogmatica*, 83).

„Priviți la stânca din care ați fost tăiați și către cariera de piatră din care ați fost scoși. Priviți pe Avraam, tatăl vostru, și la Sarra cea care în dureri v-a născut. Că pe el singur l-am chemat, l-am binecuvântat și l-am înmulțit” (*Is.* 51, 1-2).

„Căci credința cere ascultare, nu curiozitatea cea necuvenită; când Dumnezeu poruncește, e nevoie de supunere, nu de a da dovadă de o asemenea curiozitate” (Ioan Gură de Aur, *Tâlcuire la Romani*, PG 60, 644).